

cím zasvěceným fonologii patří monografie *Vývoj fonologického systému českého jazyka* (1966, 1968), nelze opomenout ani (dodnes užívanou) vysokoškolskou učebnici *Historická mluvnice češtiny* (1986, spoluautoři Jaroslav Bauer a Dušan Šlosar), v níž Arnošt Lamprecht zpracoval oddílly Hláskosloví a Slovní zásoba.

Zabýval se též vývojem fonologického systému polštiny, západoslovanských i východoslovanských jazyků a analyzoval vztahy mezi fonologickým a morfologickým systémem slovanských jazyků. Hlouběji prozkoumal morfologii a fonologii praslovanštiny, zamýšlel se nad vznikem a diferenciací slovanských jazyků a pojednal o praslovanské jazykové jednotě v době příchodu Konstantina a Metoděje na Velkou Moravu. Svoje výzkumy v oblasti praslovanštiny završil v syntetizující knize *Praslovanština* (1987); tu stihl připravit do tisku, jejího vydání se ale už nedožil.

Spolu s Adolfem Erhartem uvažoval nad vztahem indoevropských jazyků k jiným jazykovým rodinám a spolu s Miroslavem Čejkou se u nás stal průkopníkem nostratické teorie. Ve studii *Realita, odraz a znak* se věnoval rovněž otázkám z oblasti filozofie jazyka.

Arnošt Lamprecht navazoval na tradice brněnské dialektologické školy i indoeuropeisticky komparatistické, rozvíjel vědecká bádání Františka Trávníčka, Adolfa Kellnera, Václava Machka a Josefa Kurze. Dílo Arnošta Lamprechta významně ovlivnilo naši i světovou lingvistiku a jeho vědecký odkaz je stále živý.

S. Konečná

Vzpomínka na životní dílo prof. dr. Radislava Hoška (1922–2005) po desíti letech

Prof. dr. Radislav Hošek, dlouholetý profesor klasické filologie na Masarykově univerzitě v Brně a poté na Karlově univerzitě v Praze, se narodil 13. března 1922 v Brně, kde byl jeho otec vedoucím ředitelem děkanské kanceláře filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Tím se Radislav Hošek již ve svém chlapeckém věku setkával s prostředím této nedávno založené brněnské vysoké školy. I střední škola, na které v třicátých letech v Brně studoval, totiž nejstarší české brněnské gymnázium, tzv. klasické na Třídě legionářů, jej docela dobře seznamovalo s duchem předválečné a meziválečné české avantgardy. Jeho zaměření na studium klasických jazyků latiny a řečtiny jej přitom v r. 1945 přivedlo – po čtyřleté přetržce od maturity kvůli zavření českých vysokých škol – k rozhodnutí zapsat se na Filozofické fakultě MU v Brně k studiu obou těchto jazyků (namísto dvou prý původně zamýšlených přírodovědných disciplín).

Hoškův odborný profil formoval zpočátku zejména prof. František Novotný, klasický filolog s velice širokým záberem, zejména však výtečný znalec antické filozofie a náboženství a překladatel celého díla Platónova. Byl však zároveň i vynikajícím odborníkem na latinskou normativní i historickou mluvnici a spoluautorem dobře známého latinsko-českého slovníku. Z tohoto širokého okruhu zaujalo R. Hoška brzy hlavně antické náboženství a jako tzv. závěrečnou státní práci z řečtiny předložil koncem 40. let zpracování antického mýtu o básníku Ariónovi (časem k tématu uveřejnil několik statí; srov. zvl. Sborník prací FFBU, D2, 1955, resp. Listy filologické 110, 1987). Ve své doktorské práci pojednal potom o sv.

Augustinovi (kromě článků viz hlavně pozdější monografii Aurelius Augustinus – Říman, vědec, světec, 2000). Antickému náboženství věnoval R. Hošek i dvě souborné práce, které časem vyšly v několika vydáních: *Náboženství antického Řecka*, 4. vyd. 2004; *Římské náboženství*, 2. vyd. 1986 (vedle mnoha článků a několika titulů vydaných společně s jinými autory).

Druhý okruh Hoškova zájmu byl iniciován výborným brněnským znalcem antické poezie prof. Ferdinandem Stiebitzem. Ten přivedl R. Hoška k starořeckému autoru antických komedií Aristofanovi a k habilitačnímu tématu Lidovost a lidové motivy u Aristofana. Na tomto podkladě (a monografii z r. 1962) obdržel Radislav Hošek docenturu v oboru klasické filologie a v roce 1965 pak – v souvislosti s publikací dalších statí o Aristofanovi (a o Menandrovi) – i profesuru.

Zhruba v téže době odchází prof. Hošek na Karlovu univerzitu. Jeho další činnost se tu však v tomto období uplatňuje spíše v oblasti starověkých dějin a klasické archeologie. Obě tyto disciplíny lákaly R. Hoška již od 2. poloviny 50. let, kdy navštívil v rámci krátkodobé stáže Bulharsko, a zprvu ho zajímaly hlavně vztahy mezi českými badateli o antice a Bulharskem. Časem jej však v této oblasti zaujalo zejména náboženství odrážející se v latinské nápisné dokumentaci starověkých Thráků. O této epigraficky laděné problematice a dalších více či méně spřízněných otázkách uveřejnil prof. Hošek v 80. a 90. letech celou řadu statí doma i v zahraničí. Již od 50. let jej však přitahovaly i latinské nápisné památky na Slovensku a v Podunají (a vůbec starověký *Limes Romanus*) a společně s prof. Josefem Češkou je v r. 1967 publikovali v Brně pod názvem *Inscriptiones Pannoniae Superioris in Slovacia Transdubiana asservatae* (1967). Archeologických výzkumů mimo ČSR se prof. Hošek zúčast-

nil spolu s pražskými archeology v Kýmě, na Samothráké, začátkem 60. let podnikl výzkumnou cestu do Beirutu.

Značnou pozornost věnoval R. Hošek v Brně i v Praze vydavatelské činnosti prací pojednávajících o antice. V Brně pomáhal v 50. letech zakládat tehdejšímu proděkanovi prof. A. Závodskému Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity, odborný časopis původně o 5 řadách, jenž se brzy dále rozrostl o několik řad dalších (a časem byl transformován do dnešní podoby pod názvem *Studia minora facultatis philosophicae universitatis Brunensis* s dílčím záhlavím pro antiku *Graeco-Latina Brunensia*). V Praze se R. Hošek záhy stal jedním z přispěvatelů encyklopedického díla ČSAV o antice nazvaného *Encyklopedie antiky*, Praha 1973, a spolu-vydavatelem obdobné encyklopedie v nakladatelství Svoboda pod názvem *Slovník antické kultury*, Praha 1974; jeho vydání úzce souviselo se založením edice překladů z řečtiny a latiny pod názvem *Antická knihovna* (v r. 1969). Prof. Hošek stál i u jejího zrodu a po řadu let se na jejím řízení spolupodílel; sám také do češtiny překládal, např. Platónovu *Ústavu*, za niž dostal v r. 1994 cenu Josefa Jungmanna.

Přítom se po celý život věnoval vysokoškolské výuce a v plné míře pracoval na rozvoji odborných návyků svých posluchačů. Byl zároveň spolehlivou záštitou svých kolegů učitelů, pro něž měl vždy pohotově nějaký vhodný citát z antiky či ze současného života. Dodnes sám používám některé citáty z jeho repertoáru a plně si vždy uvědomuji, že Radislav Hošek by měl mít na ten či na onen z nich copyright.

Ant. Bartoněk